

**Uchwała nr 11 Kolegium Wydawniczego Uniwersytetu Śląskiego
z dnia 25.11.2025 w sprawie zasad wykorzystywania
algorytmów uczenia maszynowego w materiałach zgłaszanych
do Wydawnictwa Uniwersytetu Śląskiego**

Wydawnictwo Uniwersytetu Śląskiego (dalej WUŚ) dokłada wszelkich starań, by publikowane materiały spełniały najwyższe standardy naukowe, edytorskie i etyczne. Szybko rozwijający się rynek narzędzi opartych na algorytmach uczenia maszynowego dostarcza badaczom nowych narzędzi usprawniających ich pracę oraz umożliwiających uzyskiwanie nowych, często nieosiągalnych innymi metodami wyników. Jednocześnie pojawiające się możliwości mogą stawać się obszarem nadużyć zarówno istniejącego prawa, jak i zasad etyki badań naukowych oraz standardów wydawniczych. Poniższe zasady mają na celu uregulowanie dopuszczalnego użycia narzędzi opartych na algorytmach uczenia maszynowego w materiałach zgłaszanych do publikacji w WUŚ.

I. Autorstwo

1. Narzędzia oparte na algorytmach uczenia maszynowego (wielkich modeli językowych oraz generatywnej sztucznej inteligencji, dalej SI) nie mogą zostać uznane za podmioty odpowiedzialności, zatem nie mogą one zostać wskazane jako autorzy lub współautorzy propozycji wydawniczej zgłaszanej do WUŚ.
2. W związku z powyższym, niezależnie od zakresu wykorzystania narzędzi SI autorzy przyjmują pełną odpowiedzialność za prawdziwość danych, poprawność metodologiczną oraz treść zgłaszanych materiałów.
3. Autorzy powinni zwrócić szczególną uwagę na umowy licencyjne używanych przez siebie narzędzi SI, ponieważ mogą one naruszać ich wyłączne prawa do pozyskanych danych, formułowanych wniosków oraz linii argumentacyjnych.

II. Transparentność

1. Wykorzystanie algorytmów SI w przygotowaniu propozycji wydawniczej należy zadeklarować przy jej zgłoszeniu.
2. Nie ma obowiązku deklarowania wykorzystania narzędzi SI do podstawowej edycji tekstu w trosce o jego poprawność językową, w tym gramatyczną, ortograficzną i interpunkcyjną. W każdym przypadku pełną i wyłączną odpowiedzialność za poprawność i jakość przygotowanego w ten sposób tekstu ponosi ostatecznie autor.
3. Każdy inny, wykraczający poza przypadki wymienione w punkcie 2, sposób wykorzystania narzędzi SI w przygotowaniu zgłaszanego materiału powinien zostać zadeklarowany w sposób określony w **załączniku do niniejszego dokumentu**.

III. Niedopuszczalne i dopuszczalne użycie algorytmów SI

1. Nie dopuszcza się wykorzystania SI w rozwijaniu głównych linii argumentacyjnych i kodów obliczeniowych. Zdecydowanie nieakceptowalne jest syntetyczne generowanie brakujących lub dodatkowych danych na podstawie pozyskanego wcześniej materiału.
2. Niedopuszczalne jest ingerowanie w zdjęcia historyczne, dokumentalne, kliniczne oraz w inne źródła ikonograficzne.
3. Dopuszczalne jest wykorzystanie algorytmów SI w zakresie standardowych, powszechnie stosowanych procedur analitycznych, statystycznych i wizualizacyjnych, takich jak: obliczenia współczynników korelacji, tworzenie podstawowych modeli regresyjnych oraz wizualizacja danych, w tym przygotowanie tabel, grafów i obrazków poglądowych oraz innych materiałów ilustracyjnych na podstawie danych zgromadzonych przez autorów. W każdym przypadku pełną i wyłączną odpowiedzialność za poprawność, dokładność i wiarygodność powstałej w ten sposób prezentacji danych ponosi autor.
4. Ze względu na niejasną sytuację prawną oraz możliwość wykorzystania wprowadzanych przez autorów danych do trenowania narzędzi SI przez ich właścicieli szczególną ostrożność należy zachować w przypadku danych objętych regulacjami prawnymi lub embargiem, treści umów, danych osobistych oraz nowatorskich rozwiązań metodologicznych i uzyskanych wyników.

5. Autorzy zobowiązani są zwrócić uwagę, czy opracowane przez nich przy użyciu narzędzi SI treści nie są tendencyjne i obciążone niedokładnościami, czy w sposób zgodny ze standardami pracy akademickiej przywołują źródła podawanych informacji, czy zachowują zasady poufności oraz czy nie naruszają dóbr intelektualnych stron trzecich.
6. Autor jest zobowiązany uzyskać zgodę właściciela praw przed opracowaniem objętych nim materiałów przy wykorzystaniu algorytmów SI.

IV. Weryfikacja zgłoszonych materiałów pod kątem niedopuszczalnego i niezadeklarowanego wykorzystywania algorytmów SI

1. Nadsyłane do WUŚ materiały wydawnicze podlegają weryfikacji pod kątem niedopuszczalnego i niezadeklarowanego wykorzystania narzędzi SI.
2. O zgłaszanie ewentualnych niezgodności pomiędzy deklarowanym i faktycznym użyciem narzędzi SI w tekście proszeni są również recenzenci wszystkich materiałów zgłaszanych do WUŚ.

V. Wykorzystanie algorytmów SI w przygotowaniu recenzji dla WUŚ

1. Niedozwolone jest wgrywanie przedłożonych do recenzji materiałów do programów wykorzystujących narzędzia SI w sposób, który naruszałby prawa autorskie autorów, zwłaszcza w odniesieniu do oryginalności uzyskanych danych, oryginalności rozwiązań metodologicznych i uzyskanych wyników.
2. Dopuszczalne jest wykorzystanie algorytmów uczenia maszynowego do korekty językowej recenzji przygotowanych dla WUŚ.

VI. Konsekwencje niedopuszczalnego i niezadeklarowanego wykorzystania algorytmów SI w przygotowaniu materiałów

1. Wykrycie niedopuszczalnego bądź niezadeklarowanego wykorzystania algorytmów SI – jako złamanie zasady transparentności i zaufania wydawcy do autora – skutkuje odrzuceniem propozycji wydawniczej przez WUŚ.
2. Przypadki niedopuszczalnego i niezadeklarowanego wykorzystania algorytmów SI zgłaszane są Rzecznikowi praw i wartości akademickich.

3. Naruszenie powyższych zasad, w szczególności świadome zatajenie posługiwania się narzędziami SI w przedkładanej pracy lub recenzji, może stanowić poważne naruszenie etyki pracownika naukowego i stanowić przesłankę wszczęcia odpowiednich postępowań dyscyplinarnych.

VII. Początek obowiązywania

1. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2026 roku.